

ІОГАН ФРІДРІХ ШЕР – ОСНОВОПОЛОЖНИК БАЛАНСОВОЇ ТЕОРІЇ

Андріюк Анна Олександрівна, ст.гр.22-О

Науковий керівник: викладач економічних дисциплін

Матвійчук Л.А.

ВСП «РК НУБіП України»

Шер Іоган Фрідріх – один з найвідоміших представників європейської облікової думки, швейцарський бухгалтер і педагог XIX-XX ст., народився у 1846 р. І.Ф. Шер дав математичний опис бухгалтерської процедури, виходячи з формальної теорії двох рядів рахунків. Вважав, що облік починається з балансу, з якого випливають рахунки; записи по синтетичних рахунках мають більшу переконливість, ніж записи по аналітичних рахунках. Йому належать і перші спроби аналізу балансу, зокрема, оборотності засобів, нарахування витратомісткості тощо. Він був пропагандистом карткових форм рахівництва.

Життя І. Шера, як його представляє коротка біографія, викладена проф. Г. Ніклішем, було життям справжнього працівника. Родом з Швейцарії, він вже у 21 рік розпочав свою педагогічну діяльність, спочатку як народний вчитель. Працював викладачем математики у вчительській семінарії м. Берна, викладав спеціальні комерційні науки, був ординарним професором університету в Цюриху. У 60-річному віці І. Шер очолив кафедру з тоді ще нової дисципліни «Вчення про підприємство» в Берлінській Вищій Комерційній школі. Повернувшись до Швейцарії 73-річним старцем, І. Шер все ж не покинув викладання і залишався на посаді педагога майже до кінця своїх днів [1, с.130].

За час своєї педагогічної і наукової діяльності І. Шер написав значну кількість праць з питань рахівництва, банківської справи і товароведення.

Проявляючи широкий інтерес до кооперативного руху, І. Шер написав дуже цікаве дослідження «Калькуляція і статистика в господарстві споживчих

товариств». Ця праця була видана російською мовою і отримала широке розповсюдження серед кооперативних працівників, які використовували методи, запропоновані автором при дослідженні діяльності кооперативних господарств.

Вчений зазначав, що бухгалтерія є історіографією господарського життя, викладеною за законами систематизації. Шер вважав, що «предметом бухгалтерії можуть бути тільки здійснені внутрішні і зовнішні господарські та правові факти», а хронологічний і систематичний облік слід розуміти як хронологічну і прагматичну історіографію, фіксуючу рух речових і юридичних благ. Бухгалтер - літописець господарського життя - він користується математичним методом, і тому облік «є галузь прикладної математики» [2, с.157]. Бухгалтер користується головним чином грошовим вимірником, натуральний - відіграє допоміжну роль. «Мета обліку полягає в подвійному виведення чистого майна» [2, с.157], тобто не виявлення результатів господарської діяльності, а розрахунок капіталу, не динаміка, а статика. Звідси висновок: «Сутність кожного рахунку виражається не в обороті, а в його сальдо».

В основу обліку, на відміну від французьких обліковців, І. Ф. Шер поклав не рахунки, а баланс. В основі балансу лежить рівняння капіталу, а сам баланс розуміється як засіб для розкриття стадій кругообігу капіталу. Тому теорію обліку І. Ф. Шера часто називають балансовою. «Баланс, – писав він, – являє собою рівність між активом і пасивом, побудовану у формі рахунків у заключний день операційного періоду».

Упродовж кілька століть вважалось, що баланс – це наслідок подвійного запису на бухгалтерських рахунках і що сам баланс, за визначенням французьких авторів Е.П. Леоте і А. Гільбо, ніщо інше, як «синтез незакритих рахунків». І відповідно до цього погляду всі підручники викладали облік від рахунків до балансу. І тільки наприкінці XIX ст. І. Ф. Шер виклав сучасну теорію обліку від балансу до рахунків. На його думку, сам подвійний запис

логічно впливає з балансу, а не з рахунків, навіть якщо історично це було й так [3].

$A - П = К$ – це найважливіше рівняння одержало назву постулату І. Шера: величина капіталу підприємства дорівнює різниці між обсягом майна і кредиторською заборгованістю підприємства [1, с.133].

Саме І. Ф. Шеру належить розробка першого найбільш повного плану рахунків, який ґрунтується на ідеї балансового групування.

Значний внесок І. Ф. Шер зробив також у розвиток калькуляції, сформулювавши такі правила:

– розмежування виробничих витрат, які включають у собівартість напівфабрикатів та готових виробів, і збутових витрат, які відносять на собівартість реалізованої продукції;

– калькуляції поділяють на попередні (планові), фактичні, наступні;

– що вища частка прямих витрат, то точнішою є калькуляція;

– непрямі витрати необхідно розподіляти відповідно до наперед обраної бази.

До останнього дня життя вчений вчений зберіг незвичайну енергію і працездатність. 25 вересня 1924 р. І. Шер помер [1, с.135].

Список використаної літератури:

1. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: В 2-х частинах. Ч.П: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»/ 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2008. – 512 с.
2. Соколов Я.В. Історія бухгалтерського обліку. - М: Фінанси і статистика, 2006 - 287с
3. Пушкар М.С., Гавришко Н.В., Романів Р.В. Історія обліку та контролю господарської діяльності: Навч. посібник. Навчальне видання. - Тернопіль: Карт-бланш, 2003.